

עפ"ג 261/01/14 - המערערת: מדינת ישראל נגד המשיב: רוני צברי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 261-01-14 מדינת ישראל נ' צברי

בפני כב' הנשיאה דבורה ברלינר - אב"ד

כב' השופט ג'ורג' קרא, ס"נ

כב' השופטת מרים סוקולוב

המערערת:

מדינת ישראל
ע"י עו"ד גלי חצב מפרקליטות מחוז ת"א (פלילי)

נגד

המשיב:

רוני צברי
ע"י ב"כ עו"ד אלי כהן

פסק דין

המשיב הורשע בבית-משפט קמא בעבירת איומים, עבירה על סעיף 192 לחוק העונשין. העובדות בתיק זה, למרבית השמחה, אינן אופייניות לתיקי איומים. אמרנו למרבית השמחה, משום שהאיומים ב זה הם קשים, חמורים וקונקרטיים במיוחד. המשיב נכנס לסניף בנק לאומי בחולון, כאשר הוא מצויד בשני בקבוקי דלק, מצית אלקטרוני וסמרטוטים. המשיב הורה לעובדי הבנק לעזוב את המקום, כי הוא עומד לשרוף את המקום ואת עצמו והחל לשפוך דלק על הרצפה. בגין מסכת עובדתית זו, כאמור, הורשע בעבירת איומים. בעבירה זו הודה המשיב, ובית המשפט הורה, בהסכמת הצדדים, על מתן תסקיר של שירות המבחן. בדיעבד, תסקיר שירות המבחן תפס נפח לא מבוטל בטיעוני שני הצדדים.

בסופו של יום קבע בית-משפט קמא, כי מתחם הענישה במקרה זה נע בין 12 חודשי מאסר ברף התחתון ועד 24 חודשים. נציין, כי זה היה גם המתחם שלו טענה התביעה ובית המשפט אמר, כי "למען האמת, לא מצאתי כי מדובר במתחם שאינם סביר". בהמשך אותה קביעה, ציין בית-משפט כי "מצב דברים בו אדם מגיע עם דלק, מצת והוא מתחיל לשפוך דלק לכל עבר, הוא מבהיל ואינך יכול להפריז במידת הנזקים ברכוש ובנפש כאחד, שעלול מעשה מוגמר כגון דא לחולל".

חרף האמור לעיל ובשורה התחתונה, הטיל בית-משפט קמא על המשיב את העונשים הבאים: 6 חודשי מאסר על תנאי; צו פיקוח של שירות המבחן למשך שנה; וכן צו של שירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות.

על גזר הדין מערערת המדינה בפנינו. לטענת המדינה, מדובר במעשה חמור מכל היבט שהענין יבחן. לא בכדי סבר בית-משפט קמא כי מתחם הענישה, שהציעה התביעה, הוא אכן המתחם הסביר והראוי. המדינה מפנה לתכנון, לכך שהמשיב הגיע לבנק כשהוא מצוייד בשני בקבוקי דלק, מצת וסרמרטוטים, דהיינו - כל "כלי העבודה" שנזקק להם כדי לבצע הצתה. אין מדובר באיום של מה בכך. גם בא-כוח המשיב ציין בטיעונו, כי המעשה חמור ולמעשה על-כך לא היתה מחלוקת. המשיב זרע אימה ופחד בקרב עובדי הבנק והנוכחים בבנק באותו זמן, שלא לדבר על הפסקת פעילותו של הבנק. המעשים גובלים בניסיון הצתה. רק הגעתו של שוטר לסניף הבנק, מנעו את המשך העבירה. המדינה מציינת בהודעת הערעור, כי **"כפסע היה בינו לבין העמדתו לדין בעבירה של ניסיון הצתה"**.

בפן המשפטי סבורה המדינה, כי בית המשפט שגה כאשר סטה ממתחם הענישה שאותו קבע. בית המשפט נתלה בשיקום שאותו עבר המשיב, כעולה מתסקיר שירות המבחן. אולם, המדינה טוענת טיעון כפול בהקשר זה. א) המחוקק לא העניק עדיפות לשיקולי שיקום על פני שיקולים אחרים, כגון: שיקום של שמירה על שלום הציבור והרתעת נאשמים. לענין זה מפנה המדינה לרע"פ 7572/12. הראש השני בטיעונו של המדינה הוא, כי בית המשפט שגה כאשר סטה ממתחם הענישה משיקולי שיקום, בהינתן אופיו של המעשה שמדובר בו. לענין זה מפנה המדינה לסעיף 40ד(ב) לתיקון 113. סעיף זה קובע, **"כי היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית-משפט ממתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף קטן (א), אף אם הנאשם השתקם או יש סיכוי של ממש שישתקם ..."**. זהו בדיוק המקרה שבפנינו, כך לטענת המדינה. המעשה חמור, מידת אשמו של המשיב היא בעלת חומרה יתרה, שעל-כן לא רשאי היה בית-משפט קמא לסטות מהמתחם שנקבע על ידו.

הסניגור מצידו תומך במסקנתו של בית-משפט קמא ומנימוקיו. את הדגש שם הסניגור על אלה: המשיב הוא אדם נורמטיבי. לאורך כל שנות חייו זו הפעם הראשונה והיחידה שהסתבך עם החוק. המשיב נקלע למצוקה קשה ובחר לפרוק את יאושו בדרך שבה בחר. הדרך היא כמובן פסולה, אולם המשיב נהג כך רק משום שהגיע למצב של חוסר מוצא. המשיב נקלע לחובות, הוא אב למשפחה (3 ילדים) עובד מבוקר ועד לילה ולא הצליח לפרנס את משפחתו. דגש מיוחד שם הסניגור על-כך, שהמשיב הוציא את כל באי הבנק, עובדים ומבקרים גם יחד, לפני שהחל בשפיכת הדלק. משמע, המשיב לא רצה לגרום נזק לאדם כלשהו. המשיב רצה לזעזע ולא מעבר לכך.

באשר לתהליך השיקום, מפנה בא-כוח המשיב לאמור בתסקיר שירות המבחן ולמסמכים המגבים את האמור. המשיב השתלב במספר תהליכים טיפוליים. כך, למשל, הוא השתלב בפרוייקט של "הורים ערים" ועל-כך הוגשה תעודה, וכן בפרוייקטים נוספים, כמפורט בתסקיר. המשיב גם נושא עימו תולדות חיים לא קלות. הוא בא מבית קשה ועדיין בנה את עצמו, נהל חיים נורמטיביים והקים משפחה לתפארת. בית-משפט קמא נתן את הביטוי ההולם, כאשר קבע כי המשיב יבצע 300 שעות של שירות לתועלת הציבור. לא ניתן להתייחס להיקף זה של של"צ בקלות ראש. בכך אימץ בית המשפט את המלצת שירות המבחן, ואין מקום להתערב בכך. כאשר בוחר בית-משפט לסטות ממתחם ענישה בשל שיקול של שיקום, הוא אינו מוגבל ברף התחתון לענין העונש שיטיל, שעל-כן, כאמור, אין מקום להתערבות.

דעתנו היא, כי יש ממש בערעור המדינה. המעשה שמדובר בו הוא מעשה קשה, בעל פוטנציאל דליק, תרתי משמע. גם הסניגור הסכים, שמדובר במעשה חמור, אלא שהמילה חמור היא מילה שבלונית, ולשיטתנו, היא איננה נותנת ביטוי לנסיבות בתיק הנוכחי. המשיב הצטייד בדלק ובאביזרים נוספים, שאיפשרו לו להשלים את המעשה עד תומו.

מדובר במעשה מתוכנן, לא בגחמה של רגע. כדי להצטייד באותם אביזרים, צריך להשקיע מחשבה, מאמץ, יוזמה ובכל אלה נקט המשיב. לכל אורך הדרך יכול היה המשיב להתעשת ולחזור בו: בין בשלב שבו הצטייד באביזרים ובדלק, בין בדרך לבנק ובין בהיותו בבנק. אנו ערים לכך, שהמשיב הרחיק את האנשים, אלא שבכך אין מענה מספיק לסכנה הגלומה במעשה. שריפה - ניתן לדעת היכן היא מתחילה, לעולם לא ניתן לדעת היכן היא מסתיימת. לו היתה השריפה פורצת, לא ניתן גם לומר בבטחון כי חיי אדם לא היו נפגעים, גם אם הציבור הורחק. לא יתכן כי בדרך זו יבחר המשיב לבטא זעם או יאוש בשל הנסיבות הכלכליות שבהם הוא מצוי. לרוע המזל, מצב כלכלי קשה איננו ייחודי למשיב שבפנינו, ואבוי לנו כחברה אם נשלים עם נורמת התנהגות זו. לא פקידי הבנק ואף לא המבקרים בבנק, או אפילו עוברי אורח, אינם אמורים להיות חשופים לסיכון בשל שריפה שיכול והיתה מתפשטת מבלי שניתן היה לעוצרה.

באשר לתהליך השיקום: אנו ערים לאמור בתסקיר שירות המבחן המפורט, קראנו אותו בעיון על כל רבדיו. שירות המבחן אכן מציין תהליך שניתן להגדרה, גם אם במאמץ, כתהליך שיקומי. עדיין, גם בתסקיר לא נעלמו גורמי הסיכון. שירות המבחן מציין, כי "**במצבים בהם חש חוסר אונים, מתקשה להתמודד באופן מסתגל**". עוד מציין שירות המבחן, כי למשיב "**... צרכי שליטה גבוהים וקושי לראות בנפרד צרכים של אחרים משמעותיים בסביבתו**".

לפיכך, גם תהליך השיקום איננו נקי מהסתיוגויות, ומכל מקום, מקובלת עלינו טענת המדינה, כי לא היה מקום להעדיף בתיק זה אך ורק את שיקול השיקום, בהינתן האמור בסעיף 40ד(ב) לתיקון 113.

סוף דבר -

מתחם הענישה הוא כפי שקבע בית-משפט קמא. בתוך מתחם הענישה, תוך שאנו מתחשבים בכל הנסיבות לקולא ובמיוחד בנורמטיביות שבדרך חיו שלה משיב, אנו מטילים על המשיב 4 חודשי מאסר בפועל. נשקול ריצויים בדרך של עבודות שירות, בכפוף לחוות-דעת הממונה שתיאשר את כשירותו. כיוון שהטלנו מאסר, אנו מבטלים את השירות לתועלת הציבור. יתר רכיבי גזר הדין ישארו בעינם.

לצורך קבלת חוות-דעת ממונה אנו דוחים ל- 7.5.14 שעה 08:30.

המזכירות תפנה לממונה על עבודות השירות לקבלת חוות-דעת, כאמור.

כתובת המערער: ...

ניתן והודע היום כ"ד אדר תשע"ד, 24/02/2014 במעמד הצדדים.

דבורה ברלינר, נשיאה
אב"ד

ג'ורג קרא, ס"נ

מרים סוקולוב, שופטת